

جمهوری اسلامی ایران

دانشگاه علوم پزشکی تهران

معاونت بهداشت

مرکز مدیریت بیماری های واگیر

اداره مراقبت

لیست بیماری ها و سندرم های واگیر تحت مراقبت در جمهوری اسلامی ایران

SURVEILLANCE OF COMMUNICABLE DISEASES AND SYNDROMES IN I.R.A.N

در صورت مشاهده هر یک از بیماری های واگیر و یا سندرم های تحت مراقبت، به واحد بهداشتی تعیین شده

(مرکز بهداشت شهرستان / کارشناس کنترل عفونت بیمارستان) گزارش گردد.

دانشگاه علوم پزشکی
وزارت بهداشت و درمان کشور

الف: لیست بیماری های عمده تحت مراقبت ROUTINE SURVEILLANCE

گزارش فوری (در کمتر از ۲۴ ساعت):

فلج شل حاد - تب و بیورات حاد جلدی ماکولوپاپولر - سل ریوی
- سیاه سرفه - دیفتیری - کزاز - سندرم سرخچه مادرزادی -
مننژیت - مالاریا - اسهال خونی - تب دنگی - تب راجعه - تب
زرد - جذام - سیاه زخم جلدی - کزاز بالین - شیشستوز و میمازیس
بستری در بیمارستان بدنیاال واکسیناسیون

گزارش آنی و بلافاصله (کمتر از ۶ ساعت):

هاری - آنفلوآنزای پرندگان - تولارمی - طاعون - وبا -
سیاه زخم تنفسی - بوتولیسم - زیکا - چیکونگونیا -
ایبولا - تب های خونریزی دهنده - کرونا - تیفوئید
مقاوم به درمان - هرگونه افزایش ناگهانی موارد بیماریها
(طغیان یا اپیدمی)

گزارش هفتگی (معمول):
سایر انواع سل (بجز سل ریوی) - انواع هپاتیت های ویروسی
- تیفوئید - بروسلوز - لیشمانیوز جلدی (سالک) و لیشمانیوز
احشایی (کالازار) - شیکلوزیس - سفلیس - سوزاک
- HIV/AIDS - کیست هیداتیک - توكسوپلاسموزیس -
فاسیولیازیس - لیتوسپیروزیس - پدیكلوزیس و گال

ب- لیست سندرم های واگیر تحت مراقبت (مشمول گزارش فوری) SYNDROMIC SURVEILLANCE

۱- سندرم فلج شل حاد:

ACUTE FLACCID PARALYSIS SYNDROME

تعریف: فلج شل ناگهانی یعنی فلج حرکت پا و یا دست بدون سابقه تروما (ضربه) واضح جسمانی در سن زیر ۱۵ سال و یا در هر سنی به شرط مشکوک شدن پزشک به فلج اطفال مهم ترین تشخیص افتراقی: فلج اطفال - گیلن باره - مننژیت - آنسفالیت - میلیت عرضی - آرتیت - میوزیت - سینوویت - انواع مسمومیت - گزش حیوانات و حشرات سمی - عوارض واکسیناسیون

۲- سندرم تب و خونریزی (بدون تروما):

FEVER WITH HEMORRHAGIC MANIFESTATION SYNDROME

تعریف: تب بیش از ۳۸ درجه دهانی به همراه حداقل دو علامت از علائم زیر (خونریزی ناشی از تروما نباشد):
۱. خونریزی پوست به صورت کبودی (اکیموز)
۲. خونریزی نقطه نقطه (پتشی) در پوست
۳. خونریزی دستگاه تنفس فوقانی (خونریزی از لثه یا بینی)
۴. خونریزی دستگاه تنفس تحتانی (خلط خونی)
۵. خونریزی دستگاه گوارش (استفراغ و مدفوع خونی، مدفوع سیاه)
۶. خونریزی دستگاه ادراری (ادرار خونی)
۷. خونریزی دستگاه تناسلی (خونریزی غیر طبیعی زنانه)
مهم ترین تشخیص های افتراقی: CCHF (تب خونریزی دهنده کریمه کنگو) - مننگو کوسمی - تیفوئید - تب دنگی - تب زرد - ایبولا - چیکونگونیا - سرخک - مالاریای شدید - لیتوسپیروز - سپتی سمی

۳- سندرم تب و راش (بیورات) حاد جلدی:

FEVER AND ACUTE RASH SYNDROME

تعریف: تب بیش از ۳۸ درجه دهانی به همراه حداقل یکی از علائم زیر به صورت منتشر:
۱. لکه های کوچک و همسطح غیر همرنگ با پوست (ماکول) معمولاً به صورت منتشر
۲. دانه های کوچک و برجسته غیر همرنگ با پوست (پاپول) معمولاً به صورت منتشر
الف: تب و راش حاد ماکولوپاپولر مهم ترین تشخیص های افتراقی: سرخک - سرخچه - مننگو کوسمی - منونوکلئوز عفونی - CCHF - چیکونگونیا - تب دنگی - سفلیس - تیفوئید - راش دارویی - گزش حشرات
تعریف: تب بالاتر از ۳۸ درجه دهانی به همراه حداقل یکی از علائم زیر:
۱. دانه های کوچک، برجسته و آبدار در پوست (وزیکول)
۲. برجستگی های بزرگ پوستی حاوی مایع غیر چرکی (تاؤل) یا مایع چرکی (پوستول)
۳. بیورات فاقد پوست (زخمهای بدون ضربه یا بریدگی)
۴. حال عمومی بد
ب- تب و راش حاد غیر ماکولوپاپولر: مهم ترین تشخیص های افتراقی: آبله - آبله مرغان - سیاه زخم - تولارمی - لیشمانیوز جلدی (سالک) - گال

۴- سندرم شبه آنفلوآنزا (ILI)

INFLUENZA-LIKE ILLNESSES SYNDROME

تعریف: تب به همراه سرفه ای که در طی یک هفته اخیر رخ داده باشد.
مهم ترین تشخیص های افتراقی: آنفلوآنزا - پارآنفلوآنزا - سیاه سرفه - کرونا - سارس

۵- سندرم عفونت شدید حاد تنفسی

SEVERE ACUTE RESPIRATORY INFECTIONS/ILLNESS SYNDROME (SARI)

تعریف: بروز تب و سرفه در طول یک هفته اخیر به همراه حداقل یکی از علائم زیر:
۱. در سیستم تنفسی (تأکی پنه "تنفس تند"، فرو رفتگی عضلات بین دنده ای در حین تنفس، نفس صدادار، خلط خونی)
۲. در سیستم قلبی عروقی (درد قفسه سینه، افت شدید فشار خون، اختلال ریتم)
۳. در سیستم عصبی (کاهش سطح هوشیاری، تشنج)
مهم ترین تشخیص های افتراقی: آنفلوآنزا - کرونا - سل - سیاه سرفه - دیفتیری - سرخک - سیاه زخم - تولارمی - طاعون

۶- سندرم سرفه مزمن

CHRONIC COUGH SYNDROME

تعریف: سرفه پایدار به مدت دو هفته یا بیشتر که معمولاً همراه با خلط می باشد.
مهم ترین تشخیص افتراقی: سل

۷- سندرم مسمومیت غذایی:

FOOD INTOXICATION SYNDROME

تعریف: بروز علائم زیر شامل بند ۱ یا ۲:
۱. تهوع و استفراغ بعد از مصرف مواد غذایی یا آشامیدنی
۲. شکم درد (دل پیچه) بعد از مصرف مواد غذایی یا آشامیدنی
مهم ترین تشخیص های افتراقی: مسمومیت با عوامل شیمیایی - مسمومیت با عوامل باکتریایی، ویروسی، قارچی، انگلی - مسمومیت با فلزات سنگین - مسمومیت با سموم - تب مالت - مسمومیت با الکل

۸- سندرم اسهال حاد غیرخونی

ACUTE DIARRHEA (NON-BLOODY) SYNDROME

تعریف: اسهال حاد (غیرخونی) یعنی دفع حداقل ۳ بار مدفوع شل در ۲۴ ساعت به علاوه تهوع و استفراغ یا / شکم درد (دل پیچه) مهم ترین تشخیص های افتراقی: اسهال های ناشی از عوامل میکروبی، ویروسی، پارازیتی - وبا - تب مالت - عوامل شیمیایی

۹- سندرم اسهال خونی

BLOODY DIARRHEA SYNDROME

تعریف: اسهال خونی (وجود خون روشن در مدفوع اسهالی) یا بدون تهوع و استفراغ یا شکم درد (دل پیچه) مهم ترین تشخیص های افتراقی: شیکلوز - آمیبیاز - سالمونلوز - فلزات سنگین - سیاه زخم - انواع دیگر وبا

۱۰- سندرم زردی حاد

ACUTE JAUNDICE SYNDROME

تعریف: "زردی در سفیدی چشم" یا زردی زیر زبان یا زردی خست وسط شکم مهم ترین تشخیص های افتراقی: انواع هپاتیت - مالاریای شدید - لیتوسپیروز - بوریلیوز - تب زرد - فاسیولیازیس - مسمومیتهای شیمیایی - مسمومیت های قارچی

۱۱- سندرم تب و علائم نورولوژیک (علائم عصبی)

FEVER AND NEUROLOGICAL SYMPTOMS SYNDROME

تعریف: بروز تب ناگهانی بالای ۳۸ درجه دهانی به همراه حداقل یکی از علائم زیر:
علائم اصلی: سفتی گردن (سختی حرکات گردن) - تشنج کاهش هوشیاری - تحریک پذیری
علائم کمکی: سردرد شدید - استفراغ
مهم ترین تشخیص های افتراقی: انواع مننژیت - انواع آنسفالیت - آنفلوآنزا - آبله مرغان - هاری - مالاریای مغزی - سیاه زخم - طاعون - مسمومیت "با سرب، جیوه، ارگانوفسفره، حلال های صنعتی"

۱۳- سندرم شوک عفونی

SEPTIC SHOCK SYNDROME

تعریف: بیمار بدحال با شواهد یک عفونت موضعی یا سیستمیک (به عنوان مثال روی تشرخ چرکی) با احتمال (استعداد) عفونت مثل نقص ایمنی، سوختگی، ... به علاوه حداقل ۲ علامت از ۳ علامت حیاتی ذیل:
۱. تاکی پنه (تنفس تندتر از حد نرمال)
۲. تاکی کاردی (ضربان قلب بیشتر از حد نرمال)
۳. داشتن درجه حرارت کمتر از ۳۶ درجه سانتی گراد (هایپوترمی) یا داشتن تب بالای ۳۸ درجه سانتیگراد (هایپر ترمی)
مهم ترین تشخیص های افتراقی: مننگو کوسمی - تیفوئید - بروسلوز - طاعون - آنفلوآنزا - کرونا - سارس - مالاریا - وبا خشک - تب های خونریزی دهنده - سیاه زخم
علائم کمکی:
۱. اختلال عملکرد ارگانهای دور از محل عفونت (بدلیل هیپوپرفیوژن و بروز ایسکمی)
۲. افت فشار خون که با تجویز مقدار کافی مایعات مناسب مثل نرمال سالین، رینگر لاکتات قابل برگشت باشد.
۳. ایسکمی پوست: پرشدگی خون مویرگی بیشتر از ۳ ثانیه یا رنگ پریدگی پوست (در کودکان) (پس از برداشتن فشار انگشت از روی پوست، برگشت رنگ به پوست به حالت اولیه، بیشتر از ۳ ثانیه طول بکشد)
۴. اختلال عملکرد کلیه: (اولیگوری)
۵. اختلال عملکرد مغز: بیقراری، خواب آلودگی، کما (تغییر سطح هوشیاری)
۶. اختلال عملکرد ریه: تنگی نفس، کبودی مخاط ها و آنهاها
۷. سردی انتهای اندامها (گاهی و در مراحل پیشرفته)

۱۴- سندرم مرگ ناگهانی و غیرمنتظره (مرگ مشکوک)

SUDDEN DEATH AND UNEXPECTED SYNDROME

تعریف: مرگی که فاصله بین شروع علائم و وقوع مرگ کمتر از ۲۴ ساعت باشد و علت بیماریهای داخلی، تروما، قتل و موارد مشابه نباشد و علائم پوستی از قبیل پتشی، پورپورا، اکیموز، خونریزی در فرد مشاهده می شود:
۱. توقف نبض و تنفس بمدت بیش از ۱۰ دقیقه در فاصله کمتر از ۲۴ ساعت از شروع علائم بیماری
۲. مرگ غیرمنتظره (مرگ ناگهانی) که با دلایلی مانند کپولت سن، بیماری مزمن و یا حوادث (تروماها) که مرگ را قابل توجه می کنند، ارتباط نداشته باشد
۳. فاصله بین شروع علائم و وقوع مرگ کمتر از ۲۴ ساعت
مهم ترین تشخیص های افتراقی: آنسفالیت - مننژیت - عفونتهای شدید - وبا - طاعون - مسمومیت های شدید - مارگزیدگی - مصرف الکل و مواد مخدر

۱۵- سندرم تب و تورم غدد لنفاوی

FEVER AND LYMPHADENOPATHY SYNDROME

تعریف: بروز تب به همراه تورم حاد غدد لنفاوی / گردن / زیر بغل / کشاله ران: (تب بیشتر از ۳۸ درجه دهانی به همراه حداقل یکی از علائم زیر: بزرگی غدد لنفاوی / درد غدد لنفاوی / التهاب غدد لنفاوی)
مهم ترین تشخیص های افتراقی: طاعون - تولارمی

۱۶- سندرم بیماری های آمیزشی

SEXUALLY TRANSMITTED DISEASES SYNDROME

تعریف: وجود هر یک از علائم زیر:
* در نوزادان: تشرخ چشمی * در خانم ها: درد زیر شکم - تشرخ واژینال
* در آقایان: تورم بیضه - تشرخ مجرا * زخم یا زگیل تناسلی - التهاب مقعد - تورم اینگوینال
مهم ترین تشخیص های افتراقی: سوزاک - سفلیس - زگیل تناسلی - شانکروئید

- شهرستان قزوین: ۰۲۸۳۲۶۵۹۱۳
- شهرستان بوشهر: ۰۲۸۳۲۴۴۱۷
- شهرستان فاسکان: ۰۲۸۳۲۲۹۲۲
- شهرستان آیدک: ۰۲۸۳۲۸۶۲۳۳
- شهرستان البرز: ۰۲۸۳۲۴۴۱۰
- شهرستان آوج: ۰۲۸۳۲۶۲۳۸۲